

JOURNALIST PUBLISHING

အဘိဓမ္မာစကား
နေ့တိုင်းကြားက
စိတ်ထားဖွေးလက်
သိဉာဏ်ထက်၏။

ပန်းချီမောင်မောင်တိုး

ဓမ္မမှတ်စု

ကန်တော့ခဏ်း

မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာ တရားဒေသနာတော်များကို
တစ်ဆင့်ပြန်လည်၍ သင်ကြား၊ ပြသ၊ ဆိုဆုံးမ ပေးတော်မူကြသော၊
ရဟန်းပညာရှိ၊ လူပညာရှိ၊ ကျေးဇူးရှင်ဆရာအပေါင်း တို့ အား၊
ကျွန်ုပ်သည် ကာယ၊ ဝဇီ၊ မနော ချီ၍ ခြေသုတ်ပုဆိုး၊ မြွေစွယ်ကျိုးမျှ
သဒ္ဓါရှိကျိုး၊ လက်စုံမိုး၍ ဖူးမျှော်မာန်လျှော့ ကန်တော့ပါ၏။
ဤမှန်သောသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါအပေါင်း ဘေးရန်ခပ်သိမ်း
ကင်းငြိမ်းကြပါစေ၊ ဒေါသခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းကြပါစေ၊ ဆင်းရဲခပ်
သိမ်း

ငြိမ်းအေးကြပါစေ၊ နှလုံးစိတ်ဝမ်း အေးချမ်းကြပါစေ။

ပန်းချီမောင်မောင်တိုး

* * *

ဘုရားရှိခိုး(မူဟောင်း)

(ဩကာသ)၃ ကာယကံ၊ ဝဇီကံ၊ မနောကံ၊ သဗ္ဗဒေါသ၊ ခပ်သိမ်း
သော အပြစ်တို့ ကို ပျောက်ပါ စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပထမ၊ ဒုတိယ၊ တတိ
ယ၊ တစ်ကြိမ်၊ နှစ်ကြိမ်၊ သုံးကြိမ်မြောက်အောင် ဘုရား ရတနာ၊ တရား
ရတနာ၊ သံဃာရတနာ၊ ရတနာမြတ်သုံးပါးတို့ ကို အရိုအသေ၊ အလေး
အမြတ် လက်စုံ မိုး၍ ရှိခိုးပူဇော် ဖူးမျှော်မာန်လျော့ ကန်တော့ပါ၏ အရှင်
ဘုရား။

ကန်တော့ရသော အကျိုးအားကြောင့် အပယ်လေးပါး၊ ကပ်သုံးပါး၊
ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါး၊ ရန်သူမျိုး ငါးပါး၊ ဝိပတ္တိတရားလေးပါး၊ ဗျဿန တရားငါး
ပါးတို့ မှ အခါခပ်သိမ်း၊ ကင်းလွတ်ငြိမ်းသည် ဖြစ်၍ မဂ်တရား၊ ဖိုလ်တ
ရား၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ တရားတော်များကို ရပါလို၏ အရှင်ဘုရား။

(မှတ်ချက်။။ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၄ ခုနှစ်၊ မြိတ်မြို့ဘုရားငါးဆူကျောင်း၌
ခေတ္တသီတင်းသုံးသော အရှင်ဝါယမ ပဉ္စင်းပျို့ စီရင်သည့် (ကာသာဒိပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇ နာကျမ်း) မှ
ကောက်နုတ်ချက်)

ဘုရားရှိခိုး(မူသစ်)

ဩကာသ - ၂ ကြိမ်

ဘုရားရတနာ၊ တရားရတနာ၊ သံဃာရတနာတည်းဟူသော၊ ရတနာမြတ်သုံးပါး အပေါင်း တို့ အား ကာယဝန္တနာ၊ ဝါစဝန္တနာ၊ မနောဝန္တနာတည်းဟူသော သုံးပါးသော ရှိခိုးခြင်းတို့ ဖြင့် အကျွန်ုပ် အရိုအသေ၊ အလေးအမြတ်ပြု၍ ရှိခိုးပူဇော် ဖူးမြော်မာန်လျှော့ ကန်တော့ပါ၏ ဘုရား။

ရှိခိုးပူဇော်၊ ဖူးမြော်မာန်လျှော့ ကန်တော့ရသော၊ ဤကောင်းမှု၊ ဤကုသိုလ်စေတနာ၏ အာနုဘော်ကြောင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မ ဤဘဝမှ စ၍ ဖြစ်လေရာရာ ဘဝတိုင်း၌ အပါယ်လေးပါး၊ ကပ်သုံးပါး၊ ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါး၊ ရန်သူမျိုးငါးပါး၊ ဝိပတ္တိတရားလေးပါးတို့ မှ အစဉ်ကင်းလွတ်၍

ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ ဇာတိ အစရှိသော မီးတစ်ဆင့် တစ်ပါးတို့ ၏ ကင်းငြိမ်းရာ ခေမာအမတံ၊ ပြည့်နိဗ္ဗာန်သို့ အမြန်ရောက်ရပါစေလို၏။

(မှတ်ချက်။။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး စီရင်သော (သုကုမာရမဂ္ဂဒီပနီ) မှ ကောက် နုတ်ချက်)

ကန်တော့ခဏ်း၊ ရှင်းလင်းချက်

ဩကာသ = မဂဓ (စကား) ၁။ တည်ရာအရပ်

၂။ အကြောင်း

၃။ အခွင့် (ခွင့်တောင်းခြင်း) ၁။ တည်ရာအရပ်။။ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ ဆရာ၊ မိဘ စသည် တို့ အား ရှိခိုးခြင်းသည် ယုံကြည်ရာ၊ သက်ဝင်ရာ၊ ဆည်းကပ်ရာ၊ တည်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့် ထိုဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ မိဘ၊ ဆရာ စသည် တို့ သည် တည်ရာအရပ် (ဩကာသ) မည်၏

(ပါဠိ ပြပါအံ့)

(အဝကသန္တိ ဘဇ္ဇန္တိ တိဋ္ဌန္တိ ဝန္တနာဒယော ဧတ္တာတိ၊ ဩကာ) ဧတ္တ၊ ဤရှိခိုးအပ်သော၊ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ မိဘ၊ ဆရာ စသည် တို့ ၌ ဝန္တနာဒယော ရှိခိုး ခြင်းစသည် ၊ အဝကသန္တိ - သက်ဝင်ကုန်၏။ ဘဇ္ဇန္တိ - ဆည်းကပ်ရာ ရောက်ကုန်၏။ တိဋ္ဌန္တိ၊ တည်ကုန်၏။ ဣတိတသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ သော-ထို ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ စသည် တို့ သည် ၊ ဩကာသော (ဩကာသ)မည်၏။

၂။ အကြောင်း။။ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ ဆရာ၊ မိဘ စသည် တို့ သည် ၊ (အကြောင်း) ဖြစ်ပါသည် ။ ထိုအကြောင်းဖြစ်သော ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ မိဘ၊ ဆရာ တို့ အား ရှိခိုးကန်

တော့သော ကုသိုလ်စေတနာကြောင့်၊ အကျိုးတရားလေးပါး - (အ

သက် ရှည်ခြင်း၊ အဆင်းလှခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်း၊ ခွန်အားကြီးခြင်း) ခံစား
ရပါသည်။ ။ ထို့ကြောင့် ရတနာသုံးပါး၊ မိဘ၊ ဆရာ စသည် တို့ သည် (အ
ကြောင်း) ဩကာသ - မည်၏။

၃။ အခွင့် (ခွင့်တောင်းခြင်း)။ ။ လောက၌ တစုံတခု ပြုလုပ်လိုပါလျှ
င် မပြုမီ ဦးစွာပိုင်ရှင်ထံ ခွင့်တောင်း၊ ခွင့်ပန်ခြင်းပြုရသကဲ့သို့၊ ဘုရား၊
တရား၊ သံဃာ၊

မိဘ၊ ဆရာ စသည် တို့ အား ကန်တော့လိုသောသူသည် ၊ မကန်
တော့မီ၊ ရှေးဦးစွာ၊ ကန်တော့ပါရစေ၊ ကန်တော့ခွင့်ပေးတော်မူပါဟု ၊ ခွ
င့်ပန်သောစကားကို၊ (ဩကာသ) ဟု ခေါ်ပါသည်။ ။

*

ကန်တော့ခြင်း

မိမိလွန်ကျူးပြစ်မှားမိသော၊ အပြစ်တို့ ကို ထင်ရှားသိမြင်သောအခါ၊ ထိုအပြစ်မှ ကင်းလွတ် စေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ နောင်ကာလတို့ ၌ မိမိ စိတ်ကို စောင့်စည်းခြင်းငှာလည်းကောင်း (ကန်တော့ခြင်း)။

ကံ(၃)ပါး

(၁) ကာယကံ(၂) ဝစီကံ(၃) မနောကံ

၁။ ကာယကံ = ကာယ = ကိုယ်။ ကံ = ပြုလုပ်သောစေတနာကံ

(ကိုယ်ပြုသမျှ = ကာယကံ၊ နှုတ်ပြောသမျှ = ဝစီကံ၊

စိတ်ကကြံသမျှ = မနောကံ) ဟု မှတ်ပါ။

ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ

ဘုရား -

(၃၂)ပါးသော လက္ခဏာတော်ကြီး၊ (၈၀)သော လက္ခဏာတော်ငယ်၊ (၆) သွယ်သော ရောင်ခြည်တော်၊ ရွှေအဆင်းကဲ့သို့ လှပသော၊ ကိုယ်ခြံပိတ်နှင့်တကွ အတိုင်းမသိသော ဂုဏ်တော်အပေါင်းတို့ ဖြင့် ထုံမွန်းအပ်သော၊ ခန္ဓာတော်အစဉ်ကို၊ ဘုရားဟု ခေါ်ပါသည် ။

(မဏိမဇ္ဈ)

တရား -

ဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူအပ်သော (သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာ) ပိဋကတ် သုံးဖြာ၊ ပရိယတ်နှင့် တကွ မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေးပါး၊ နိဗ္ဗာန် တစ်ပါး၊ လောကုတ္တရာတရားဆယ်ပါး ကို တရားဟု ခေါ်ပါသည်။

သံဃာ -

သံ = ကောင်းစွာ ၊ ဃံ = သတ်တတ်။

သံဃံ = ကောင်းစွာ သတ်တတ်သောကြောင့် သံဃမည်၏။

(ကိလေသာကို ကောင်းစွာ သတ်တတ်သောကြောင့်၊ သံဃံဟု ခေါ်ပါသည်။) (မှတ်ချက် ။ ။ သံဃာဂုဏ်တော်ကိုးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်း၊ သာမဏေတို့ ကို သံဃာဟု မှတ် တော်မူပါ) သံဃာအမျိုးအစား (၂) မျိုး

၁။ ပရမတ္ထသံဃာ၊ သမ္မုတိသံဃာ

၁။ ပရမတ္ထသံဃာ=မဖောက်ပြန်သောသံဃာ

(အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ရှစ်ယောက်ကို ဆိုလိုပါသည်။) ၂။ သမ္မုတိသံဃာ = ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာဖြင့် ရွတ်ဖတ်သမုတ်အပ်သော ရဟန်းတော်များ။

သံဃာဂုဏ်တော် (၉) ပါး

၁။ သုပ္ပိဋ္ဌိပန္နော၊ ဘဂဝတော၊ သာဝကသံဃော။

၂။ ဥဇုပ္ပဋ္ဌိပန္နော၊ ဘဂဝတော၊ သာဝကသံဃော။

၃။ ညယပ္ပဋ္ဌိပန္နော၊ ဘဂဝတော၊ သာဝကသံဃော။

၄။ သာမိစိပ္ပဋ္ဌိပန္နော၊ ဘဂဝတော၊ သာဝကသံဃော။

ယဒိဒံစတ္တာရိ၊ ပုရိသယုဂါနိ၊ အဋ္ဌပုရိသပုဂ္ဂလာ၊

ဧက ဘဂဝတော၊ သာဝကသံဃော။

၅။ အာဟု နေယျော၊

၆။ ပါဟု နေယျော၊

၇။ ဒက္ခိနေယျော၊

၈။ အဉ္ဇလီကရိဏိယျော၊

၉။ အနုတ္တရံ ပုညဓေတ္တံ လောကဿာတိ။

(မြန်မာပြန်)

၁။ ကောင်းစွာကျင့်တော်မူသော ဂုဏ်တော်၊

၂။ ဖြောင့်မတ်စွာ ကျင့်တော်မူသော ဂုဏ်တော်၊

၃။ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ ကျင့်တော်မူသော ဂုဏ်တော်၊

၄။ အရိုအသေပြုထိုက်အောင် ကျင့်တော်မူသော ဂုဏ်တော်၊

(တရားတော်ကို၊ ကိုယ်ပိုင်အစစ်ဖြစ်အောင် ကျင့်ခြင်း) ၅။ အဝေးမှ
ယူဆောင်လာသော လှူဒါန်းဘွယ်ပစ္စည်းကို ခံယူတော်မူထိုက်သော ဂု
ဏ်တော်၊

၆။ ဧည့်သည် တို့ အား ရည်စူးထားသော လှူဒါန်းဘွယ်ပစ္စည်းဝတ္ထု
ကို ခံယူတော်မူထိုက်သော ဂုဏ် တော်၊

၇။ သံသရာအကျိုးငှာ ရည်မှန်းထားသော လှူဒါန်းဘွယ်ပစ္စည်းကို ခံ
ယူထိုက်သော ဂုဏ်တော်၊

၈။ လက်အုပ်ချီမိုးရှိခိုးခြင်းကို ခံယူထိုက်သောဂုဏ်တော်၊

၉။ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါအပေါင်းတို့ ၏ မြင့်မြတ်လှသော ကော

င်းမှုတည်းဟူသော မျိုးစေ့တို့ ၏ စိုက်ပျိုးရာ၊ လယ်ယာမြေကောင်းသဖွယ် ဖြစ်တော်မူသော ဂုဏ်တော်။

သတိပြုဖွယ်။ ။ နံပါတ် (၁) မှ (၄) ထိ (အကြောင်းတရား) နံပါတ် (၅) မှ (၉) ထိ (အကျိုးတရား) (အကြောင်းကောင်းမှ အကျိုးကောင်းမည်။)

*